

Asia: VN/10164/2019

Lausuntopyyntö vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmän ehdotuksesta hallituksen esitysluonnokseksi lastensuojelun vaativaa sijaishuoltoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Esitetään lisättäväksi uusi 2 momentti pykälään 4 a § Lapsen oikeus tasapainoiseen kehitykseen ja hyvinvointiin. Selkiyttääkö ehdotus lapsen kasvatuksen, valvonnan ja huolenpidon sekä perusoikeuksiin kajoavien rajoitusten rajanvetoa? Jos ei, miten säännöstä tulisi muuttaa?

Selkeyttää.

Kasvatuksen, valvonnan ja huolenpidon sekä perusoikeuksiin kajoavien rajoitusten välisen eron hahmottaminen on tärkeää ja se selkiytyy tässä lisäyksessä.

2. Esitetään säädettäväksi lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiakasmitoitus 35 lasta/sosiaalityöntekijä (13 b §). Mitä vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

Jotta sosiaalityöntekijä pystyy tekemään tavoitteellista muutostyötä niin, että mukaan otetaan paljon ja laaja-alaisesti (aikaa vievää) verkostotyötä on asiakasmäärä rajattava lailla. Juridiset ja vastuulliset päätöksenteot vaativat rauhaa ja paneutumista.

3 a. Vastaavatko 15 §:n täsmennykset tätä tavoitetta?

Kyllä

3 b. Mitä käytännön vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

Näkisin sillä vaikutuksia lastensuojelun asiakkaan mahdollisuuksia päästä jouhevammin ja oikea-aikaisesti lastensuojelun näkemyksen mukaan tarpeellisiin tutkimuksiin. Tällä voidaan edesauttaa merkittävästi myös tarpeenmukaisen ja lapsen edunmukaisen sijaishuoltopaikan valintaa.

4. Ehdotuksessa esitetään säädettävän lapsen sosiaalihuollon asian vireille tulosta voimassa olevan lastensuojeluasian vireille tulon sijaan. Tavoitteena on, että tämä vahvistaisi sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinnin ensisijaisuutta. Onko ehdotettu sääntely tarkoituksenmukainen asetetun tavoitteen kannalta?

Kyllä pääosin

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 4

Palvelutarpeen arvioinnissa ja yhteenvedossa tulisi varmemmin näkyviin myös se että miten asiaa on arvioitu sekä perustelut.

5. Ehdotuksessa esitetään lastensuojelun asiakkuuden päättymisestä säätämistä. Mitä käytännön vaikutuksia tällä sääntelyllä olisi?

Tuo omalta osaltaan jänteveyttä asiakkuuksien läpikäyntiin ja siihen että ns haamuasiakkaita jää asiakkuuteen.

6 a. Arvioitteko ehdotetun säädöksen johtavan käytännössä avohuollon palvelujen kehittämiseen?

Ei kantaa

6 b. Miten arvioitte tämän tavoitteen toteutuvan ehdotetun säännöksen avulla?

Jos se mahdollistaa moniammatillisen työskentelyn intensiivisesti ja tarpeen mukaan niin tämä muutos laissa on tarpeen.

Tähän intensiiviseen tukeen on kyllä jo mahdollisuus ja tätä vaihtelevasti varmasti kunnissa käytetään. Omassa organisaatioissani tähän juurikin on panostettu ja kehitetty oma avoperhekuntoutustiimi toteuttamaan tämän muotoista tukea.

7. Sijaishuoltopaikan valintaa koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettävän. Sijaishuoltopaikan valinnassa tulisi aina arvioida yksilöllisesti lapsen etu, lapsen tarpeita vastaava kuntoutuksellinen osaaminen ja lapsen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja muun opetuksen sekä siihen tarvittavan tuen varmistaminen. Millaisia vaikutuksia näette ehdotetulla sääntelyllä olevan sijaishuoltopaikan valintaan ja sitä koskevaan päätöksentekoon? Onko pykälän sääntely asetettujen tavoitteiden näkökulmasta riittävä?

Tämä on tärkeää että lapsen sijaishuoltopaikka valikoituu nimenomaan lapsen tarpeista ja huostaanoton syistä johtuen ei siitä missä sattuu paikka vapaana olemaan. Näin valitettavan usein nykyään tapahtuu. Se miten paikkoja jatkossakin riittää on asia mihin pitäisi myös kiinnittää huomiota.

8. Lapsen sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen tukemista ehdotetaan vahvistettavan erityisesti sijaishuollon aikana (49 a §, 50 §, 52 a §, 57 § ja 60 d §). Miten ehdotettu sääntely vastaa lapsen sijaishuollon aikaiseen tuen tarpeeseen perusopetuksen ja toisen asteen tutkinnon suorittamisessa?

Ainakin lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän vastuu tiedon siirrosta opetuksen järjestäjälle asiaa edesauttaa.

9 a. Onko 49 a §:n sääntely vaativasta sijaishuollosta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

Kyllä pääosin

9 b. Mitä käytännön vaikutuksia ehdotuksella olisi?

Huomion kiinnittäminen huostaanoton purkuun ja kotiin paluun tukeen tarpeenmukaisilla palveluin on tarpeen.

10. Selkeyttääkö ehdotettu muotoilu erityisen huolenpidon jakson hoidollista ja kuntouttavaa sisältöä?

Kyllä

Vapamuotoiset huomiot kohdasta 10

-

11 a. Vastaako ehdotettu muotoilu näihin tavoitteisiin?

Kyllä

11 b. Millaisia vaikutuksia erityisen huolenpidon jakson pidentämisellä olisi?

Auttaa lasta/nuorta kiinnittymään jaksoon ja mahdollistaa intensiivisemmän tuen

12. Erityisen huolenpidon jakson päätöksenteko: Millaisia vaikutuksia olisi nykyisen päätöksentekorakenteen (30 + 60 vrk) muuttamisella siihen, että jatkossa yksi päätös mahdollistaisi enimmillään 90 vuorokauden erityisen huolenpidon jakson ja sen jälkeen tarvittaessa enimmillään toisen 90 vuorokauden jakson?

Päätös pohjautuisi perusteelliseen arviointiin perusteluineen.

Tilanteen seuranta tulisi myös tiukemmin käytäntöön.

13. Onko ehdotettu erityisen huolenpidon asumisyksiköiden henkilöstöresurssi (59 a §) riittävä?

Kyllä

Vapamuotoiset huomiot kohdasta 13

Erityisen tuen tarpeen huomioiminen vaatii tarvittavasta henkilöstömitoituksesta huolehtimista

14 a. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

14 b. Mitä vaikutuksia sillä olisi?

Se tuo osaamista ja laatua näihin toteuttaviin yksiköihin

Tosin riittävästä määrästä ja laitosten sijoittelusta pitää myös huolehtia.

Yksiköitä tulisi olla maakunnissa tasaisesti

15. Miten 11 luvun säännökset rajoituksista toteuttavat sijaishuollossa olevien lasten perus- ja ihmisoikeuksia?

Henkilökunnan osaamisesta ja perehtymisestä huolehditaan ja näihin kiinnitetään huomioita.

63 § Yhteydenpidon rajoittamista koskeva päätös

Kun päätös täytyy antaa tiedoksi välittömästi lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle on hänen mahdollisuus reagoida asiaa myös reaaliajassa. Oikeusturva lapsella paranee

65 § Aineiden ja esineiden haltuunotto

Selkeyttää toimintaa mitä laitos voi ja saa tehdä.

66 § Henkilöntarkastus

Tämä asiana hyvä. En tiedä miten välineistöä tähän on saatavilla

68 § Kiinnipitäminen

Sosiaalityöntekijän arviointi ja suunnitelman laadinta yhdessä lapsen ja asianosaisten kanssa vähentää varmasti tarpeettomia kiinnipitoja.

69 § Liikkumisvapauden rajoittaminen

Virkavastuulla tehtävä päätös ja se että se päihdekuntoutuksen varmistamiseksi voisi jatkaa 60 vuorokautta on päihdekuntoutuksen toteutuksen kannalta tärkeää. Se mahdollistaisi ns katkaisuhoidon ja antaisi mahdollisuudet muutoinkin suojella lasta

69 a § Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen

Laitoksen tässä paras tekemään arvio ja suunnitelma. Aktiivinen etsintä kuuluu luontevimmin heille.

70 § Eristäminen

Tämä pitääkin olla vain ihan viimesijainen toimenpide ja sen perustelut pitää olla omiin asiakirjoihin merkittyjä.

72 § Erityiset rajoitukset erityisen huolenpidon jakson aikana

-

17 a. Toteuttaako säännös tätä tavoitetta?

Kyllä

17 b. Millaisia vaikutuksia ehdotetulla 71 §:ssä säädetyillä erityisillä rajoituksilla näette olevan lapsen päihdehoidon ja -kuntoutuksen toteuttamiseen?

Antaa ylipäättään päihdekuntoutuksen toteuttamiselle mahdollisuudet

18. Miten 69 a §:ssä ehdotetut muutokset mahdollistavat luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttamisen?

Lähtökohtaisesti laitoksessa tunnetaan lapsi ja hänen arkensa joten ensijainen harkinta toimenpiteistä kuuluu laitoksille

19. Miten tehokkaasti ehdotettu 73 §:n mukainen säännös toteuttaa eristämisen täytäntöönpanon valvontaa?

Hyvin kun ilmoitus tehdään viipymättä vastuusosiaalityöntekijälle

20. Miten tehokkaasti ehdotettu 74 §:n säännös kirjaamisvelvoitteesta ja toimittaminen kuukausittain aluehallintovirastoon toteuttaa rajoitustoimenpiteiden valvontaa?

Hyvin

21. Ovatko ehdotetut jälkihuollon sisältöä koskevat täsmennykset riittäviä?

Kyllä pääosin

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 21

-

22. Ehdotetaan säädettäväksi uusi laki valtion lastensuojelulaitoksista ja täsmennettävän valtion lastensuojeluyksiköiden tehtäviä vaativan sijaishuollon ja perusopetuksen integroituna palveluna. Valtion lastensuojeluyksiköiden tehtävänä olisi vaativan sijaishuollon ja perusopetuksen integroidun palvelun, erityisen huolenpidon sekä lastensuojelun jälkihuollon järjestäminen. Vastaisiko ehdotetun lain 2 § vaativan sijaishuollon tarpeisiin?

Kyllä

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 22

-

23 a. Pykälä x tai pykälät x-x §:t ovat hyvät ehdotetussa muodossa.

-

23 b. Muutosehdotus pykälään x:

-

23 c. Muutosehdotus pykälän x perusteluihin:

-

Paavilainen Päivi
Laukaan kunta/perusturva - Sosiaalityön tulosityksikkö